

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Г.І. Базецька

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ»**

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання ФПО і ЗН
напряму підготовки 0501 – Економіка і підприємництво, спеціальностей - Еко-
номіка підприємства, Облік і аудит)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальностей – «Економіка підприємства» та «Облік і аудит»). / Укл.: Г.І. Базецька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.– Х.: ХНАМГ, 2009. – с. 26

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: доцент кафедри економіки підприємств міського господарства Харківської національної академії міського господарства, кандидат економічних наук Склярчук Н.І.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	11
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми на- вчальної роботи студента.....	16
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента.....	18
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	20
2.6. Методи та критерії оцінювання знань.....	21
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення.....	24

ВСТУП

Курс «Фінанси» є базовим у системі підготовки фахівців безпосередньо в області фінансів, а також в інших областях економіки. Вивчення фундаментальних основ і базових категорій є неодмінною умовою в освоєнні фінансової сфери. Засвоєння теоретичних основ фінансових відносин створює базу для вивчення ряду інституціональних фінансових дисциплін, таких як «Оподаткування», «Бюджет і бюджетна система», «Фінанси підприємств», «Міжнародні фінанси», «Страховання» і т.д.

У даному курсі розкриваються теоретичні основи функціонування фінансів у матеріальному виробництві, а також у невиробничій сфері. Розглядається сутність загальнодержавних фінансів, їх функції і роль в економіці країни, склад фінансових ресурсів держави та їх розподіл у сучасних ринкових умовах. Важливе місце в курсі займає фінансова система країни. Велика увага приділяється фінансовій політиці держави, питанням оподаткування й організації бюджетів різних рівнів.

Фінанси розглядатимуться як у відносно спрощеній так і досить глобальній і одночасно глибинній формах. Тобто, побутове сприйняття фінансів зв'язане з грошовими відносинами і фінансовою діяльністю, що відображається в доходах і витратах окремих суб'єктів фінансових відносин. Глобалізація дає можливість створити цілісне представлення про фінанси і фінансову систему як про єдине ціле. Глибинне вивчення фінансів характеризує сутність відносин, що складаються в суспільстві в процесі руху вартості створеного ВВП. Цей рух відображається в грошових потоках, що циркулюють між окремими суб'єктами фінансових відносин і зв'язані з формуванням їх доходів і здійсненням витрат.

Таким чином, вивчення даної дисципліни формує в майбутніх фахівців систему поглядів і знань, що згодом допоможуть їм у вивченні різних економічних процесів.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є

українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальностей 6.050100 «Економіка підприємства» та 6.050100 «Облік і аудит» (галузевий стандарт вищої освіти, 2004 р.);

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напрямку 0501 – „Економіка і підприємництво” (галузевий стандарт вищої освіти, 2002 р.);

Навчальний план підготовки бакалавра за спеціальностями 6.050100 «Економіка підприємства» 6.050100 «Облік і аудит» напрямку підготовки 0501 „Економіка та підприємництво”, 2003 р.).

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р. та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 4 вересня 2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення: основною метою викладання дисципліни «Фінанси» є надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. У результаті вивчення даного курсу студенти одержать загальне представлення про систему фінансових відносин, що склалися в даний час в Україні, що допоможе їм надалі вирішувати практичні задачі в цій сфері. Крім того, основні поняття даної дисципліни є базисом для вивчення подальших фінансових дисциплін.

Завдання вивчення: вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Предмет вивчення у дисципліні: фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами.

Таблиця 1.1 - Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1) макроекономіка; 2) гроші та кредит.	1) фінанси підприємств; 2) фінансове планування та прогнозування; 3) фінансовий менеджмент; 4) фінансове планування діяльності бюджетних установ; 5) оподаткування.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1.

ФІНАНСИ

(3,0 / 108)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Сутність фінансів, їх функції та роль.
2. Фінансова система.
3. Фінансова політика і фінансовий механізм.
4. Фінанси підприємницьких структур.
5. Державні фінанси.

ЗМ 1.2. Принципи формування державного бюджету

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Бюджет і бюджетна система.
2. Доходи і видатки державного бюджету.

ЗМ 1.3. Податкова система держави

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Податки і податкова система.
2. Місцеві фінанси.

ЗМ 1.4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Державні цільові фонди.
2. Державний кредит і державний борг.

ЗМ 1.5. Функціонування фінансового ринку

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Страхування і страховий ринок.
2. Фінансовий ринок.

ЗМ 1.6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Міжнародні фінанси

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень: Ураховувати основні економічні процеси у професійній діяльності.	Соціально-виробнича	Управлінська
Алгоритмічний рівень: Формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо фінансової системи країни, бюджетного процесу, податкової системи	Соціально-виробнича	Управлінська
Евристичний рівень: На основі аналізу сучасної економічної ситуації в Україні, використовуючи класифікацію економічних явищ, визначати пріоритети розвитку країни, її фінансової політики, напрямки роботи фінансових органів та інститутів	Соціально-виробнича	Управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: навч. Пос. - К.: Атіка, 2002.
2. Бакуто Л.Д. Финансы зарубежных стран. – Х.: ХНУ им. В.Н.Каразина, 2001.
3. Балабанов А., Балабанов И. Финансы. - СПб.: Питер, 2000.
4. Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы: уч пос. - СПб.: Питер, 2002.
5. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2000.
6. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: НІОС, 2002.
7. Дробозина Л.А. Общая теория финансов: учебник. - М.: ЮНИТИ, 1995.

8. Захарченков С. Фінанси. UA. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2008.

9. Опарін В.М. Фінанси: Загальна теорія: Навч. посіб.: Вид. 2-ге, доп. і перероб. - К.: КНЕУ, 2001.

10. Стеців Л.П., Копилюк О.І. Фінанси: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

ФІНАНСИ

Мета вивчення: основною метою викладання дисципліни «Фінанси» є надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. У результаті вивчення даного курсу студенти одержать загальне представлення про систему фінансових відносин, що склалися в даний час в Україні, що допоможе їм надалі вирішувати практичні задачі в цій сфері. Крім того, основні поняття даної дисципліни є базисом для вивчення подальших фінансових дисциплін.

Предмет дисципліни: фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами.

Змістові модулі: Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни. Принципи формування державного бюджету. Податкова система держави. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування. Функціонування фінансового ринку. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів.

ФИНАНСЫ

Цель изучения: основной целью преподавания дисциплины «Финансы» является предоставление фундаментальных знаний по функционированию государственных финансов и их влиянию на социально-экономическое развитие общества. В результате изучения данного курса студенты получают общее пред-

ставление о системе финансовых отношений, которые сложились в настоящее время в Украине, что поможет им в дальнейшем решать практические задачи в этой сфере. Кроме того, основные понятия данной дисциплины являются базисом для изучения последующих финансовых дисциплин.

Предмет дисциплины: финансовые отношения, которые возникают на разных уровнях экономической системы между государством, юридическими и физическими лицами.

Смысловые модули: Сущность и основы функционирования государственных финансов и финансовой системы страны. Принципы формирования государственного бюджета. Налоговая система государства. Внебюджетные фонды страны и принципы их функционирования. Функционирование финансового рынка. Деятельность международных финансовых органов и институтов.

FINANCES

Purpose of study: by the primary purpose of teaching of discipline «Finances» are grant of fundamental knowledge's from functioning of state finances and their influence on socio-economic development of society. As a result of study of this course students will get the common picture of the system of financial relations which were folded in Ukraine presently, that will help them in future to decide practical tasks in this sphere. In addition, the basic concepts of this discipline are a base for the study of subsequent financial disciplines.

Article of discipline: financial relations, which arise up at different level of the economic system between the state, legal and physical entities.

Semantic modules: Essence and bases of functioning of state finances and financial system of country. Principles of forming of the state budget. Tax system of the state. Under budgetary funds of country and principles of their functioning. Functioning of financial market. Activity of international financial bodies and institutes.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,0 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 6 Загальна кількість годин – 108 КР	Напрямок 0501 «Економіка і підприємництво» Спеціальності: 6.050100 – «Економіка підприємства» 6.050100 – «Облік і аудит» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 96 год. (в тому числі КР – 15 год.) Вид підсумкового контролю - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Фінанси» складається з шести змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

ЗМ. 1.1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль.

Сутність фінансів. Розподільна і контрольна функції фінансів. Стадії розподілу ВВП. Процес розподілу ВВП між юридичними та фізичними особами і державою. Процес формування та розподілу бюджету та фондів цільового призначення. Фінансові ресурси держави. Фондова та нефондова форма руху фінансових ресурсів. Фінансова інформація як основа контрольної функції фінансів. Органи, що здійснюють контроль за рухом фінансових потоків у державі. Роль і місце фінансів у регулюванні економіки.

Тема 2. Фінансова система.

Фінансова система по внутрішньому пристрою. Сфери фінансової системи. Ланки фінансової системи. Взаємозв'язок сфер та ланок фінансової системи України. Фінансова система за організаційною структурою. Характеристика фінансових органів України (Міністерство фінансів, ДПАУ, Державне казначейство, КРУ, Розрахункова палата, Аудиторська палата, фонди цільового призначення). Характеристика фінансових інститутів України (НБУ, комерційні банки, страхові компанії, фондові біржі). Порівняльна характеристика фінансових систем розвинутих країн світу та фінансової системи України.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм.

Зміст і значення фінансової політики. Принципи фінансової політики. Ланки фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Фінансовий механізм, його склад і структура. Фінансове планування і прогнозування. Керування фінансами і фінансове право. Органи керування фінансами. Сутність фінансового контролю. Види, форми і методи фінансового контролю.

Тема 4. Фінанси підприємницьких структур.

Економічна сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди підприємств. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансові ресурси підприємств і джерела їх формування. Прибуток підприємства та його використання. Зміст та завдання управ-

ління фінансами підприємств.

Тема 5. Державні фінанси.

Сутність державних фінансів. Склад державних фінансів України. Рівні та ланки державних фінансових відносин. Головні фонди фінансових ресурсів держави. Джерела формування фінансових ресурсів держави. Способи балансування місцевих бюджетів з боку держави (дотації, субсидії, субвенції). Централізовані та децентралізовані фонди цільового призначення (фонди соціального страхування, Фонд конверсії, Валютний фонд, позабюджетні фонди місцевих органів самоврядування). Шляхи вдосконалення функціонування фінансових органів та інститутів.

ЗМ 1.2. Принципи формування державного бюджету

Тема 6. Бюджет і бюджетна система.

Державний бюджет як економічна категорія. Соціально-економічна сутність державного бюджету. Бюджетний пристрій і бюджетна система. Бюджетний пристрій в унітарних та федеративних державах. Правові основи бюджетної системи України. Складові елементи бюджетної системи України. Принципи бюджетного пристрою. Розподіл доходів та витрат між бюджетами в Україні. Види взаємовідносин між бюджетами різних рівнів. Бюджетний процес. Бюджетне планування. Бюджетний дефіцит і шляхи його скорочення.

Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету.

Доходи державного бюджету. Джерела формування доходів державного бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Цільові трансферти. Витрати державного бюджету. Бюджетне фінансування науки і освіти. Державне фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню. Організація фінансів і фінансування витрат у соціально-культурних закладах і установах. Фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти, науки і культури. Фінансування державного управління, національної оборони та правоохоронної діяльності. Видатки на розвиток економіки. Фінансування промисловості і сільського господарства. Скасування статей витрат державного бюджету. Цільові програми.

ЗМ 1.3. Податкова система держави

Тема 8. Податки і податкова система.

Економічна сутність і функції податків. Основні елементи податків. Класифікація податків. Податкова система держави і принципи її побудови. Сутність, функції та особливості стягнення прямих податків. Податок на прибуток. Податок на доходи громадян. Плата за землю. Податок з власників транспортних засобів. Податок на промисел. Податок на нерухомість. Сутність, функції та особливості стягнення непрямих податків. ПДВ. Акцизний збір. Мито. Сутність, функції та особливості стягнення платежів за ресурси й інших обов'язкових платежів. Місцеві податки і збори: особливості встановлення адміністративно-територіальними одиницями.

Тема 9. Місцеві фінанси.

Сутність і роль місцевих фінансів в економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень. Склад місцевих фінансових ресурсів. Регіональні бюджети, склад їх доходів і витрат. Позабюджетні фонди органів місцевого самоврядування. Пріоритети витрат місцевих бюджетів та позабюджетних фондів органів місцевого самоврядування в залежності від місця розташування області. Проблеми та особливості міжбюджетних відносин в Україні на сучасному етапі розвитку держави.

ЗМ 1.4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування

Тема 10. Державні цільові фонди.

Сутність загальнодержавних цільових фондів та їх призначення. Загальнодержавні фонди цільового призначення в Україні. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Інші фонди цільового призначення.

Тема 11. Державний кредит і державний борг.

Економічна сутність державного кредиту. Форми державного кредиту. Ощадне діло. Класифікація позик. Оформлення державних позик облігаціями.

Оформлення державних позик казначейськими зобов'язаннями. Місцеві позики. Умови випуску державних та місцевих позик. Джерела погашення державних та місцевих позик. Капітальний державний борг. Поточний державний борг. Внутрішній та зовнішній борг України. Динаміка обсягу внутрішнього та зовнішнього боргу України. Керування державним боргом. Державний борг і його обслуговування в Україні.

ЗМ 1.5. Функціонування фінансового ринку

Тема 12. Страхування і страховий ринок.

Економічна сутність страхування, його функції. Страховий фонд, форми і методи його утворення і використання. Класифікація страхування. Види державного обов'язкового страхування. Організація страхової справи. Страховий ринок, його сутність і значення. Страхова послуга та особливості її реалізації. Державне регулювання страхової діяльності. Правові основи здійснення страхової справи в Україні. Здійснення контролю за діяльністю страхових органів.

Тема 13. Фінансовий ринок.

Зміст фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Ринок грошей: структура і суть; об'єкти та суб'єкти; характеристика облікового ринку та його особливості; характеристика міжбанківського ринку; операції на міжбанківському ринку. Ринок цінних паперів: місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку; цінні папери, їх види та характеристика; функції і роль цінних паперів в економіці. Ринок капіталів: структура ринку капіталів; суть і функції кредиту; особливості функціонування банків як основних учасників ринку капіталів. Валютний ринок: поняття і структура; валютні операції; валютне регулювання та курсова політика НБУ. Грошово-кредитна система. Умови створення і перспективи розвитку фінансового ринку.

ЗМ 1.6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів

Тема 14. Міжнародні фінанси.

Сутність міжнародних фінансів. Міжнародна валютно-фінансова система. Міжнародні розрахунки. Фінанси міжнародних організацій і фінансові міжнародні інститути. Валютне регулювання. Регулювання зовнішньоекономічної ді-

яльності суб'єктів господарювання. Міжнародне фінансування промислово-торгових фірм. Основи міжнародної банківської справи.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1- Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
(заочне навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	3,0/108	8	4		96
ЗМ. 1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 2. Принципи формування державного бюджету	0,5/18	2	-	-	16
ЗМ 3. Податкова система держави	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 5. Функціонування фінансового ринку	0,5/18	1	1	-	16
ЗМ 6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів	0,5/18	2	-	-	16

Таблиця 2.2. - Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	6.050100 ЕП	6.050100 ОіА
ЗМ 1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни	1	1
1. Сутність фінансів, їх функції та роль	1	1
2. Фінансова система	-	-
3. Фінансова політика і фінансовий механізм	-	-
4. Фінанси підприємницьких структур	-	-
5. Державні фінанси	-	-
ЗМ 2. Принципи формування державного бюджету	2	2
1. Бюджет і бюджетна система	2	2
2. Доходи і видатки державного бюджету	-	-
ЗМ 3. Податкова система держави	1	1
1. Податки і податкова система	-	-
2. Місцеві фінанси	1	1
ЗМ 4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування	1	1
1. Державні цільові фонди	1	1
2. Державний кредит і державний борг	-	-
ЗМ 5. Функціонування фінансового ринку	1	1
1. Страхування і страховий ринок	1	1
2. Фінансовий ринок	-	-
ЗМ 6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів	2	2
1. Міжнародні фінанси	2	2
РАЗОМ	8	8

Таблиця 2.3 - Практичні заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	6.050100 ЕП	6.050100 ОіА
ЗМ. 1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни	1	1
1. Сутність фінансів, їх функції та роль	-	-
2. Фінансова система	0,5	0,5
3. Фінансова політика і фінансовий механізм	0,5	0,5
4. Фінанси підприємницьких структур	-	-
5. Державні фінанси	-	-
ЗМ 2. Принципи формування державного бюджету	-	-
1. Бюджет і бюджетна система	-	-
2. Доходи і видатки державного бюджету	-	-
ЗМ 3. Податкова система держави	1	1
1. Податки і податкова система	1	1
2. Місцеві фінанси	-	-
ЗМ 4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування	1	1
1. Державні цільові фонди	0,5	0,5
2. Державний кредит і державний борг	0,5	0,5
ЗМ 5. Функціонування фінансового ринку	1	1
1. Страхування і страховий ринок	-	-
2. Фінансовий ринок	1	1
ЗМ 6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів	-	-
1. Міжнародні фінанси	-	-
РАЗОМ	4	4

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем функціонування державних фінансів України та фінансової системи країни.

Таблиця 2.4 - Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ. 1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань тем «Фінансова політика і фінансовий механізм», «Фінанси підприємницьких структур», «Державні фінанси»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
ЗМ 2. Принципи формування державного бюджету	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Доходи і видатки державного бюджету»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
ЗМ 3. Податкова система держави	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Податки і податкова система»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
ЗМ 4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять

Продовження таблиці

1	2	3
3. Самостійний розгляд питань теми «Державний кредит і державний борг»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
ЗМ 5. Функціонування фінансового ринку	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Фінансовий ринок»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
ЗМ 6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів	16	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Ведення термінологічного словника	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Міжнародні фінанси»	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Контрольна робота	4	
РАЗОМ	96	

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Вибіркове опитування на практичних заняттях	
КР	
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1	
Письмовий іспит (30 білетів, в яких запропоновано 3 теоретичних питання)	
Усього за модулем 1	100%

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

поточний контроль зі змістових модулів;

складання іспиту.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Фінанси» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Фінанси» передбачено складання іспиту. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;

- виконання завдань на практичних заняттях;

- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для

вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з шести ЗМ.

Контроль здійснюється і оцінюється за однією складовою - лекційна (теоретична) частина. Для цього білети для проведення поточного контролю мають три теоретичні запитання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором студентів.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до іспиту є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Таблиця 2.5 - Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1	2
1. Основна література	
Базилевич В.Д. Державні фінанси: навч. Пос. - К.: Атіка, 2002.	3, 5, 6, 11
Бакуто Л.Д. Финансы зарубежных стран. – Х.: ХНУ им. В.Н.Каразина, 2001.	14
Балабанов А., Балабанов И. Финансы. - СПб.: Питер, 2000.	1-4, 9
Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы: уч пос. - СПб.: Питер, 2002.	5, 11
Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2000.	1-3, 5, 6, 9
Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: НІОС, 2002.	1-14
Дробозина Л.А. Общая теория финансов: учебник. - М.: ЮНИТИ, 1995.	1, 14
Захарченков С. Фінанси. УА. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2008.	2,3, 8, 12
Опарін В.М. Фінанси: Загальна теорія: Навч. посіб.: Вид. 2-ге, доп. і перероб. - К.: КНЕУ, 2001.	4, 7, 9, 10, 13
Стеців Л.П., Копилюк О.І. Фінанси: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007.	5-7, 11-13
2. Додаткові джерела	
Бюджетний кодекс України. – К., 2002.	5, 6, 7, 10, 11
Господарський кодекс України. – К, 2002.	4
Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.94 р. із змінами та доповненнями.	8
Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. із змінами та доповненнями.	8
Закон України “Про податок з доходів фізичних осіб” від 22.05.03 із змінами та доповненнями.	8
Закон України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 р. із змінами та доповненнями.	8
Закон України “Про розмір внесків на деякі види загальнообов’язкового державного соціального страхування” від 11.01.01 01 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02, № 3084-III від 07.03.02 та № 492-IV від 06.02.03.	10
Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.97 р. із змінами та доповненнями.	10

Продовження таблиці

1	2
Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.99 р. із змінами та доповненнями.	10
Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 22.02.01 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02 та № 660-IV від 03.04.03.	10
Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 р. із змінами та доповненнями.	10
Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18.01.01 р. із змінами та доповненнями.	10
Закон України “Про державний бюджет на XXXX рік”.	6, 7, 9, 10, 11
Бабич А.М., Павлова Л.Н. Государственные и муниципальные финансы. - М.: Финансы, 1999	5, 9
Бандурка О.М. та ін. Фінансова діяльність підприємства: підр. - К.: Либідь, 2002.	4
Гребельный В.И. Финансы предприятий: уч пос. - К.: Европ универ, 2003.	4
Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): навч пос. - К.: ЦУЛ, 2002.	6, 7, 12, 13
Кравченко В. Місцеві фінанси України: навч.пос. - К.: Знання, 1999.	9
Управление внешнеэкономической деятельностью: Учебное пособие. – 2-е изд. - / Под общ. ред. А.И. Кредисова. – К.: ВИРА-Р, 2001.	4
Фінанси підприємств. Під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2002.	4
Фінанси підприємств: навч пос. Під ред. Г.Г.Кірейцева. - К.: ЦУЛ, 2002.	4
http://www.minfin.gov.ua/	6, 8, 11
http://bin.com.ua/	13
http://zakon1.rada.gov.ua/	6-8, 10, 11
3. Методичне забезпечення	
Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу «Фінанси»	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» спеціальностей 6.050100 – «Економіка підприємства», 6.050100 – «Облік і аудит»

Укладач: Ганна Ігорівна Базецька

План 2009, поз. 848Р

Підп. до друку 02.11.2009	Формат 60x84 1 /16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,1	Обл.-вид. арк.1,4
Замовл № 5328	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12